

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา และเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยตั้งสมมติฐานการวิจัยว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาต่างกัน และผู้บริหารสถานศึกษาที่วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาต่างกัน โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 131 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบด้วยค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้สูตรของ Scheffe's

สรุป

การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 1 สรุปผล ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.1 สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก
 - 1.2 ปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง
2. เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

2.1 เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา
จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

2.1.1 สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา จำแนก
ตามวุฒิการศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.1.2 สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา จำแนก
ตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา
จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

2.2.1 ปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา จำแนก
ตามวุฒิการศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2.2 ปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหาร จำแนกตาม
ประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวมและทุกมาตรฐานไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 ผู้วิจัยอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่
ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่าอยู่ในระดับมากทุกมาตรฐานมีเพียงมาตรฐาน
เดียวอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกำพล นิลรัตน์และคณะ (2546) ที่ได้
วิจัยเกี่ยวกับสภาพของการปฏิบัติตามภารกิจของสถานศึกษาดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร
ราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กำแพงเพชร แล้วพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่
ที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ในระดับ
มากถึงมากที่สุด แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความพร้อมในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี และ
ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยสิทธิ์ มัลลย์มาตย์ และคณะ (2546) ที่ได้วิจัยเรื่องการบริหาร
ในการเข้าสู่ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษานครสวรรค์ แล้วพบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติในการเข้าสู่ใบอนุญาต
ประกอบวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นยังสอดคล้อง
กับประสพ แก้วบังเกิดและคณะ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ
ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย
เขต 1 แล้วพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ
โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ ปีเตอร์ เอ็ม เซนต์ก็

(Peter ' M Senge, 2003) นักการศึกษาชาวอเมริกัน ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐแมเนฮัสตัน สหรัฐอเมริกา โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครู แล้วพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนมากที่สุด คือ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีความชาญฉลาด มีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบสูงในการบริหารโรงเรียน มีทักษะและมีประสบการณ์มากพอ จะส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนเป็นสำคัญ จากสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาที่อยู่ในระดับมากนั้น อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ทั้งต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยเฉพาะการที่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบังคับของคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจ คือ (1) หลักและกระบวนการบริหารการศึกษา (2) นโยบายและการวางแผนการศึกษา (3) การบริหารด้านวิชาการ (4) การบริหารด้านธุรการ การเงิน พัสดุและอาคารสถานที่ (5) การบริหารบุคคล (6) การบริหารกิจการนักเรียน (7) การประกันคุณภาพการศึกษา (8) การบริหารจัดการเทคโนโลยี (9) การบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์ชุมชนและ (10) คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา จากปัจจัยต่างๆ นี้ อาจจะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาที่พบว่าอยู่ในระดับมาก ส่วนมาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหารสถานศึกษา พบว่ามีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง อาจจะเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีภาระงานทางการบริหารมาก จึงไม่ค่อยมีเวลาที่จะศึกษาเอกสาร ตำราทางวิชาการ ซึ่งเป็นการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษา การสร้างความรู้ใหม่ทางด้านการบริหารการศึกษาเพื่อนำเสนอในฐานะที่เป็นวิทยากรในการประชุมหรือการเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา เป็นการเผยแพร่ความรู้และผลงานทางวิชาการ ซึ่งไพบุลย์ มั่นตะสูตร (2550) ได้วิจัยเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 แล้วพบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการสร้างความรู้ใหม่ทางด้านการบริหารการศึกษา การนำเสนอในการประชุม อบรม สัมมนา การมีผลงานและการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการอยู่เสมอ และการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษา ซึ่งสาเหตุเกิดจากผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของงานวิชาการไม่ใฝ่รู้ ไม่พบแหล่งข้อมูลทางวิชาการ ไม่มีความสามารถในการสร้างผลงานทางวิชาการ

1.2 ปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าในภาพรวมและรายมาตรฐานส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง อาจจะเป็นเพราะว่ามาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามข้อบังคับของคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ.2548 ที่ได้มีการประกาศใช้เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2548 ซึ่งเป็นการประกาศใช้ในระยะเริ่มแรก การเผยแพร่เอกสารและคู่มือที่เกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาจึง

ยังไม่แพร่หลายเพียงพอที่จะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ศึกษา และทำความเข้าใจได้มากนัก อย่างไรก็ตามก็มีประเด็นที่น่าสนใจกล่าวคือ สภาพการปฏิบัติงานในมาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ามาตรฐานอื่นๆซึ่งเมื่อมาพิจารณามาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยเรื่องปัญหาการปฏิบัติงานน้อยกว่ามาตรฐานอื่นๆก็พบว่าเป็นมาตรฐานที่ 8 เช่นเดียวกันซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าสิ่งใดที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติมากก็จะมีปัญหาน้อยและปัจจุบันครูสภาได้จัดทำคู่มือการประกอบอาชีพทางการศึกษาซึ่งมีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ การพัฒนาวิชาชีพ รวมทั้งได้นำสาระสำคัญทางกฎหมาย ข้อบังคับ และแนวทางปฏิบัติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องรวบรวมจัดทำเป็นรูปเล่ม และมีการเผยแพร่ไปสู่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาต่างๆอย่างกว้างขวางมากขึ้น นับว่าเป็นประโยชน์ต่อครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาจะได้ศึกษาทำความเข้าใจ ใช้เป็นคู่มือหรือแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้การปฏิบัติเป็นตามข้อบังคับของคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ.2548 ได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาก็น่าจะมีปัญหาน้อยลง และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษา

2. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

2.1 เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

2.1.1 จากการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่วุฒิกศีกษาต่างกัน มีสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพต่างกัน โดยมีงานวิจัยที่ไม่สอดคล้อง เช่น สุชาติ สุนทรนคร (2547) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา ปีพ.ศ. 2540 โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี แล้วพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบการณ์ต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาต่างกัน แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของปัญญา จันท์เกิดและคณะ (2546 : บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยบทบาทในการพัฒนาวิชาชีพครูของผู้บริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ แล้วพบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่วุฒิกศีกษาดำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรี มีบทบาทในการพัฒนาวิชา ชีพการบริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับคาเวลลิตี (Cawellti, 1987) นักการศึกษาชาวอังกฤษได้สรุปในงานวิจัยหลายฉบับว่าความสำเร็จของโรงเรียนขึ้นอยู่กับความตั้งใจ การเอาใจจริงเอาใจ และความรู้ความสามารถของผู้บริหารความสามารถ

การดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนเป็นสำคัญ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 ไม่ว่าจะมีความรู้ในการศึกษาอยู่ในระดับใด ต่างก็มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ก่อนแล้ว โดยจากผลการศึกษาวิจัยสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ที่พบว่าทั้งในภาพรวมและรายมาตรฐานมีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก จึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างดี และเมื่อครูสุภาวดีมีข้อบ่งชี้กับครูสุภาวดีว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2548 จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ที่สอดคล้องกัน

2.1.2 จากการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี และ ระหว่าง 10 - 20 ปี มีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่มีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายมาตรฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพต่างกัน และสอดคล้องกับฉลอง ขำมาก (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้วงจรควบคุมคุณภาพในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีแล้วพบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การดำรงตำแหน่งต่างกันมีพฤติกรรมการใช้วงจรควบคุมคุณภาพในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับกมลวรรณ ประวัติศิลป์ (2546) ที่ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรีแล้ว พบว่า ประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจะแปรปรวนไปตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การบริหารโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาดา สุนทรเนตร (2547) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของครูสุภาวดี ปี 2540 โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี แล้วพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบการณ์ต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของครูสุภาวดี ปี 2540 แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานมานาน ย่อมจะมีอายุมากขึ้นด้วย จึงอาจจะมีปัญหาทางด้านสุขภาพอนามัย สภาพร่างกายเริ่มเสื่อมถอยลง มีโรคประจำตัว เกิดความเหนื่อยล้า ย่อมจะมีผลต่อความคิดและสภาพจิตใจ จึงอาจจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้ นักจิตวิทยา(ศรีเรือน แก้วกังวาล,2540) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับสมรรถนะในการทำงานตามช่วงอายุและประสบการณ์ โดยอ้างทฤษฎีจิตวิเคราะหฺ์ หลักทฤษฎี Psychosocial Developmental Stage ของเอริสัน

(Erikson, 1902) ได้แบ่งชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนเข้าสู่วัยสูงอายุเป็น 8 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 7 และ 8 วัยกลางคนและวัยสูงอายุ เป็นวัยที่สภาพร่างกายและจิตใจเสื่อมลงอาจจะส่งผลต่อความคิดและการปฏิบัติงานต้องการดูแลเรื่องสุขภาพอนามัยของตนมากขึ้นและอาจทฤษฎีพัฒนาการตามขั้นตอนประจำวัยของโรเบิร์ต ฮาวิกเฮอร์ส (Robert Havighurst, 1972 - 1979) กำหนดช่วงวัย 6 วัย ช่วงวัยที่ 5 เป็นช่วงวัยกลางคน (Middle Adulthood) ในวัยนี้ต้องปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายที่เริ่มเสื่อมสภาพลง นอกจากนี้อาจจะเกิดจากสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เช่น การเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนหนึ่งมานานมากทำให้ขาดแรงจูงใจ หรือใกล้เกษียณอายุราชการ หรือเกิดจากการปฏิบัติงานในลักษณะเดิมจนเคยชินเป็นต้น จากปัจจัยดังกล่าวที่อาจจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาได้ ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาจึงพบว่าแตกต่างกัน

2.2 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

2.2.1 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า มีปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่วุฒิกศีกษาด่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพต่างกัน แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ ธรรมรัตน์ (2547) ซึ่งศึกษากับผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม แล้วพบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานที่ 3 ของคุรุสภา ปี 2540 อยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา แล้วพบว่าไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับอีแวนด์ แอนเดียร์ อี (Evans, Andrea E (2007) นักการศึกษาชาวอังกฤษที่ได้ศึกษาการทำหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนว่าผู้ที่จะเป็นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องผ่านการฝึกฝนจากสถาบันที่จัดการเรียนการสอนการเป็นผู้บริหารโดยเฉพาะเพื่อให้บุคคลเหล่านั้นรู้วิธีและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเพื่อจะได้นำไปประยุกต์ใช้กับงานบริหารของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิกศีกษาระดับปริญญาตรีซึ่งอาจจะมีประสบการณ์ในการทำงานมานาน จึงย่อมจะมีความรู้ความเข้าใจการบริหารจัดการเป็นอย่างดี นอกจากนี้ ในปัจจุบันการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจะคัดเลือกจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง โดยการสอบทั้งภาคความรู้ความสามารถด้านการบริหารงานในหน้าที่ ความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย และระเบียบที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ความรู้ทั่วไป และมีการประเมินความเหมาะสมกับตำแหน่ง ที่สำคัญผู้บริหารสถานศึกษาแม้ว่าจะมีวุฒิกศีกษาในระดับใดก็ตามต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 49 ที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาไว้ 3 ด้าน คือ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์

โดยต้องมีความรู้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบริหารการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิที่
 ครุสภารับรอง มีความรู้และสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา และมีประสบการณ์ตาม
 มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน 12 มาตรฐาน และมาตรฐานการปฏิบัติ
 ตน หรือจรรยาบรรณของวิชาชีพ คือ จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ
 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบอาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคม
 โดยปัจจัยเหล่านี้เมื่อเปรียบเทียบกับปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหาร
 สถานศึกษาจึงพบว่าไม่แตกต่างกัน

2.2.2 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหาร
 สถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า
 10 ปี ระหว่าง 10 - 20 ปี และมากกว่า 20 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตาม
 มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมและทุกมาตรฐานไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไป
 ตามสมมติฐานการวิจัยว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีปัญหา
 การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพต่างกัน แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณวรรณ
 นาคทองดี (2549) ที่ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่ความเป็นครูมือ
 อาชีพยุคปฏิรูปการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายกแล้วพบว่า บทบาทผู้บริหาร
 ในการพัฒนาสู่ความเป็นครู มืออาชีพ จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงานไม่แตกต่างกัน
 ยังสอดคล้องกับ สมเกียรติ ขจรสุวรรณ. (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
 ตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
 การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา แล้วพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ใน
 การดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาต่างกันปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาระดับ
 การศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมและรายมาตรฐานไม่แตกต่างกันและยังสอดคล้องกับชวลิต
 คล้ายแท้และคณะ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร
 สถานศึกษาที่มีต่อปัจจัยในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบทบาทของ
 ผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
 แล้วพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาต่างกัน
 มีผลต่อระดับความคิดเห็นในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ต่างกัน ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าผู้ที่ได้รับ
 การแต่งตั้งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องผ่านการคัดเลือกจากผู้ที่ต้องมีความรู้
 มีความสามารถเป็นอย่างดี และต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนที่จะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา
 โดยเฉพาะเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการ ศึกษา พ.ศ.2546
 มาตรา 43 กำหนดให้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษาทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมี
 ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้มีสิทธิ
 ขอขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณสมบัติตาม
 พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 มาตรา 43 กำหนด ในข้อ 3.2

ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา (2) มีความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ที่กำหนดในข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษารุ่นใหม่จึงมีความรู้ความเข้าใจระเบียบ กฎหมาย และบาทบาทหน้าที่เป็นอย่างดี นอกจากนี้การที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนาผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้ผู้บริหารสถานศึกษามีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองและพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษามากยิ่งขึ้น ตลอดจนทั้งในปัจจุบันที่เป็นยุคของข่าวสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลความรู้จากสื่อที่มีอยู่อย่างหลากหลาย โดยเฉพาะการสืบค้นข้อมูลความรู้จากอินเทอร์เน็ต เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันมีความรู้ความเข้าใจทางวิชาการมากขึ้น และจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาค้นคว้าในระดับที่สูงขึ้น จึงเป็นการพัฒนาตนเองโดยตรงของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำความรู้มาพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

จากผลการวิจัยสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมที่พบว่ามาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับพัฒนาวิชาชีพการบริหารสถานศึกษาที่พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพการปฏิบัติงานจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี ระหว่าง 10 - 20 ปี และมากกว่า 20 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 จึงควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจโดยจัดประชุม อบรม สัมมนา สร้างความตระหนักเห็นความสำคัญจำเป็นเพื่อให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ให้มากยิ่งขึ้น ตลอดจนทั้งควรมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อจะทำให้การปฏิบัติได้อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ โดยเกิดผลดีต่อผู้รับบริการอันถือเป็นเป้าหมายหลักของการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

2. เนื่องจากวิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพควบคุม และเป็นอาชีพที่ให้บริการแก่สาธารณะชนที่ต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญเป็นการเฉพาะไม่ซ้ำซ้อนกับวิชาชีพอื่นๆและต้องมีมาตรฐานในการประกอบอาชีพเป็นวิชาชีพซึ่งได้รับการยกย่องให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ผู้ประกอบวิชาชีพย่อมต้องมีความรับผิดชอบสูงตามมาด้วย ดังนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพจึงต้องประกอบ

วิชาชีพด้วยวิธีแห่งปัญญา (Intellectual Method) ได้รับการศึกษาอบรมมาอย่างเพียงพอ (Long Period of Training) มีอิสระในการใช้วิชาชีพตามมาตรฐานของวิชาชีพ (Professional Autonomy) และมีจรรยาบรรณของวิชาชีพ (Professional Ethics) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาทำความเข้าใจมาตรฐานวิชาชีพทั้ง 3 ด้าน ตามที่พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 49 กำหนดไว้ คือ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาให้ครบถ้วนทุกมาตรฐาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามสภาพจริง
2. ควรมีการศึกษาวิจัยการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาในมาตรฐานด้านอื่นๆ คือ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ และมาตรฐานการปฏิบัติตน
3. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น นักเรียน ครูผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ศิษย์เก่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น